

Ilmastopolitiikan pyöreä pöytä 14. kokous

Aihe: Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU)

Aika: ti 22.3.2022 klo 12.00-13.30

Paikka: Säätytalo, Helsinki / virtuaali-kokous

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti maankäyttösektori kytketään tällä hallituskaudella entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmasto- ja energiapolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa. Maankäyttösektori ja hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite sisällytetään ilmastolakiin ja osaksi ilmastolain raportointia. Maa- ja metsätalousministeriön johdolla valmisteltava **maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan** sisällytetään vaikuttavat ja kustannustehokkaat keinot, joilla vähennetään maankäyttösektorin ilmastopäästöjä sekä vahvistetaan hiilinieluja ja -varastoja lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Suunnitelma tulee sisältämään tarvittavat toimenpiteet, niiden toteuttamissuunnitelman sekä suunnitelman siitä, miten toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia seurataan. Lisäksi suunnitelmassa tarkastellaan toimenpiteiden kustannustehokkuutta ja hyväksyttävyyttä sekä suunnitelman sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Tavoitteeksi on asetettu vähintään 3 Mton CO₂-ekv vastaava ilmastovaikutus vuoteen 2035. Suunnitelman on määrä valmistua keväällä 2022, jonka jälkeen se annetaan valtioneuvoston selontekona eduskunnalle ennen kesätaukoa.

Suunnitelman tueksi on vuoden 2021 alussa asetettu työryhmä, jossa ovat edustettuina keskeiset ministeriöt. Maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuuden seurantar ryhmä seuraa suunnitelman valmistelua ja edistää osaltaan laatimisessa välttämätöntä vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa. Suunnitelmaa on lisäksi laadittu vuorovaikutteisesti järjestämällä useita keskustelutilaisuuksia valmistelun aikana. Suunnitelma laaditaan johdonmukaiseksi keskipitkän ilmastosuunnitelman Kaisun sekä ilmasto- ja energiastrategian kanssa huomioiden myös jo tehty ilmastotiekarttatyö. Suunnitelman toimeenpanoa sovitetaan yhteen kansallisen [CAP-suunnitelman](#), [Kansallisen metsästrategian](#) sekä [Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelman](#) kanssa. Lisäksi työssä otetaan huomioon valmisteilla olevan [Hiili-euro-ohjelma \(HERO\)](#).

MMM:n johdolla vuonna 2020 käynnistetty **maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuus** ”[Nappaa hiilestä kiinni](#)” sekä siihen liittyvät toimenpiteet luovat perustan ilmastosuunnitelman valmistelulle ja toimeenpanolle. Toimeenpano on sisältänyt mm. Metsähallituksen omistajapoliittisten linjausten uudistamisen, tuhkalanhoituksen lisäämisen, lain joutoalueiden metsittämisestä, tutkimus- ja innovaatio-ohjelman, tieto-ohjelman sekä suuren joukon erilaisia selvitys- ja kehittämishankkeita. Kehittämishankkeet ovat käytännönläheisiä, tutkimustietoon perustuvia ja vievät hyviä toimintamalleja käytäntöön. [Maankäyttösektorin tieto-ohjelma](#) sisältää toimenpideehdotukset maankäyttösektorin tietoaineistojen hankkimiseksi, niiden käytön kehittämiseksi ja tehokkaaksi hyödyntämiseksi. [Tutkimus- ja innovaatio-ohjelman](#) tavoitteena on tuottaa toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa tietoa sekä ratkaisuehdotuksia, joilla maa- ja metsätaloutta ja muuta maankäyttöä saadaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä suunnattua ilmastokestävämmäksi.

Taustaselvitykset

Luonnonvarakeskuksen [maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet \(ILMAVA\) -hankkeessa](#) tehtiin ennakoarvio maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden vaikutuksista ja päästövähennysmahdollisuuksista. Esiselvityksessä koostettiin yhteen tieto maankäyttösektorin mahdollisuuksista vahvistaa hiilinieluja, ylläpitää hiilivarastoja ja vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Hankkeen tulosten mukaan merkittävimmät ja nopeimmat päästövähennykset maankäyttösektorilla olisi saavutettavissa muuttamalla turvepeltojen viljelykäytäntöjä ja hillitsemällä metsäkatoa. Myös suometsissä tulisi edistää hoitoa/käytäntöjä, kuten jatkuvapeitteistä metsätaloutta, joilla pyritään estämään turpeen hajoaminen maaperässä.

Ilmasto- ja energiastrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelun tueksi teetetyssä [Hiilineutraali Suomi 2035 – ilmasto- ja energiapolitiikan toimet ja vaikutukset \(HIISI\)-hankkeessa](#) arvioitiin skenaarioiden pohjalta muun muassa metsien ja maatalouden kehitystä ja niiden vaikutusta maankäyttösektorin hiilinieluihin ja -varastoihin. Hanke tuotti sekä laskennallisia että laadullisia analyyseja ilmasto- ja energiapolitiittisten toimien vaikutuksista eri päästösektoreille, toimialoille, ihmisille, ympäristölle ja luonnolle. Hankkeen tuottamalla laaja-alaisilla ja monitieteisillä laskennallisilla ja laadullisilla analyyseillä arvioidaan siirtymää systemaattisesti ja integroidusti kattaen sekä suorat että epäsuorat vaikutukset.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA-hanke) vastaavat Gaia Consulting ja Pellervon taloustutkimus PTT. Hankkeessa koostetaan raportti, jossa kuvataan suunnitelman laadinnan tueksi tehdyt vaikutusarvioinnit sekä SOVA-lain mukainen ympäristöselostus. SOVA-hankkeessa arvioidaan myös, miten ilmastosuunnitelma huomioi oikeudenmukaisen siirtymän periaatteet ja kestävä kehityksen tavoitteet. PTT vastaa myös maankäyttösektorin ilmastotoimien vaikuttavuuden arvioimisesta, jossa arvioidaan toimenpiteiden kustannukset ja vaikutukset. Arviointia hyödynnetään toimenpiteiden priorisoinnissa. SOVA-raportti ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kustannusvaikutusten arviointi valmistuvat maaliskuun lopussa.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan alustavasti ehdotetut toimenpiteet

Jo käynnistetyt ja ”suunnitellut” toimenpiteet, joita esitetään jatkettavaksi (kori 1)

- Joutoalueiden metsitystuki (2023 asti) → jatketaan vuoden 2023 jälkeen sekä laajennetaan metsitystukea myös huonotuottoisille pelloille
- Tuhkalannoitustuki (2023 asti) → jatketaan vuoden 2023 jälkeen
- Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset → jatketaan
- CAP-suunnitelman toimenpiteet → toimeenpano
- Hiilestä kiinni –hanketoiminta → jatketaan
- Tutkimus- ja innovaatio-ohjelma → arvioidaan tulokset 2025 ja päätetään jatkosta

Nyt käynnistettävät lisätoimenpiteet (kori 2)

- Metsäkadon ehkäisy
  - o Ehkäistään metsän muuttumista pelloiksi: EU:n metsäkatosäädös, peltojen kiinteistörakenteen kehittäminen, lannan prosessointi
  - o Ehkäistään metsän raivaamista rakennetuksi maaksi
  - o Mahdollinen maankäyttömuutosmaksu kaikelle maankäytölle tai raivaukseen, arvioidaan myöhemmin
- Turvepeltojen ilmastokestävä käyttö
  - o Lisätään kosteaviljelyä
  - o Laaditaan turvepeltojen käytön tiekartta
  - o Edistetään säättösaloitusta sekä muita vedenpinnan sääntelyn keinoja
  - o Otetaan käyttöön vettämis- ja hoitotuki
- Suometsien ilmastokestävä käyttö
  - o Kehitetään ja edistetään peitteistä kasvatusta suometsissä
  - o Tuetaan suometsien kokonaisvaltaista suunnittelua
- Yhteensovittavan suunnittelun edistäminen

- Valuma-alueen suunnittelu, jossa maa- ja metsätalouden sekä muiden turvemaiden käytön yhteinen tarkastelu
- Muut hiilensidontaa ja –varastointia edistävät toimenpiteet
  - Edistetään kivennäismaametsien lannoitusta
  - Jätetään lahoppua talousmetsiin monimuotoisuus- ja ilmastoyistä
  - Edistetään hiilivarastoja pitkäikäisissä puutuotteissa ja –rakenteissa
- Edistetään hiilensidontan markkinoita ja kannustimia
- Muut poikkileikkaavat toimet: kannustinjärjestelmät, osaaminen ja koulutus, hanketoiminta, neuvonta, teknologia, tutkimus ja innovaatio, seuranta

Edelleen kehitettävät ja myöhemmin päätettävät lisätoimenpiteet (kori 3)

- Hero-selvityksen pohjalta maatalousmaiden toimenpiteiden mahdollinen täsmennys
- Kasvatusmetsien kasvattaminen tiheämpänä
- Hiiltä sitovan viljelyn edistäminen
- Suonpohjien kestävä jatkokäyttö
- Kehittämisen- ja T&I-hankkeiden tulokset

Kysymyksiä keskusteltavaksi:

- Onko ehdotettu maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuus tasapainoinen ja vaikuttava?
- Miten oikeudenmukaisuus tulisi huomioida maankäyttösektorin ilmastotoimissa?